

Ta informativni list je bil pripravljen v sodelovanju s Svetom notariatov EU (CNUE).

1 Kako se sestavi razpolaganje za primer smrti (oporoka, skupna oporoka, dedna pogodba)?

Skupna oporoka in dedna pogodba sta po romunskem pravu prepovedani.

Obstajata naslednji vrsti oporok: javna oporoka in lastnoročna oporoka.

Lastnoročno (holografsko) oporoko napiše, datira in podpiše oporočitelj, pred izvršitvijo pa se predloži notarju, da jo ustrezno ožigosa in overi.

Javno oporoko potrdi notar ali druga oseba s javnimi pooblastili. Oporočitelj oporoko narekuje notarju, ta jo zapiše in mu jo glasno prebere, pri čemer navede te formalnosti. Če je oporočitelj že prej sestavil oporoko, jo notar glasno prebere, po branju pa oporočitelj izjavi, da je oporoka njegova poslednja volja.

Oporočitelj podpiše oporoko, notar pa podpiše dokončno overitev. Med overitvijo lahko oporočitelju pomagata ena ali dve prič. **Izredne oporoke**, ki jih v posebnih okoliščinah sestavijo službujoči uradniki ob pomoči dveh prič, imajo dokazno moč javne listine.

V primeru denarnih zneskov, ki se zapustijo posebnim ustanovam, morajo biti izpolnjeni posebni formalni pogoji, ki so določeni v posebnih zakonih.

Oporoka **vsebuje** določbe glede določitve (ne)posrednega volilobjemnika, delitve, razdedinjenja, določitve izvršiteljev oporoke, odgovornosti, preklica volil itd.

Določbe v zvezi s prenosom pokojnikove zapuščine/premoženja se imenujejo **razpolaganje z zapuščino**. To lahko vključuje razpolaganje na podlagi univerzalnega pravnega nasledstva ali razpolaganje na podlagi singularnega pravnega nasledstva. Pri **razpolaganju na podlagi univerzalnega pravnega nasledstva** se podelijo pravice do celotne dediščine, medtem ko se pri **razpolaganju na podlagi singularnega pravnega nasledstva** podelijo pravice do dela dediščine.

Glej člen 1034 in naslednje civilnega zakonika.

2 Ali mora biti razpolaganje overjeno in na kakšen način?

Notar, ki overi oporoko, jo mora vpisati v **nacionalni notarski register za evidenco naklonitev** (Registrul național notarial de evidență a liberalităților – RNNEL), kamor se vpisujejo tudi darila.

Glej člen 1046 civilnega zakonika ter člen 162 zakona št. 36/1995 o notarjih in notarskih dejavnostih, kakor je bil ponovno objavljen.

3 Ali je svoboda do razpolaganja za primer smrti omejena (npr. z nujnim deležem)?

Nujni delež dediščine je del dediščine, do katerega so upravičeni nujni dediči (preživeli zakonec, potomci in privilegirani predniki – pokojnikovi starši), in to celo proti pokojnikovi volji. Nujni delež za vsakega nujnega dediča znaša polovico deleža, ki bi mu pripadel kot zakonitemu dediču, če v oporoki ni naklonitev ali razdedinjenj.

Glej člen 1086 in naslednje civilnega zakonika.

4 Kdo in koliko deduje, če razpolaganja za primer smrti ni?

Dediščina se prenese na zakonite dediče, tj. preživelega zakonca in pokojnikove sorodnike, po naslednjem vrstnem redu:

potomci – prvi dedni red,

privilegirani predniki in privilegirani sorodniki v stranski črti – drugi dedni red,

neprivilegirani predniki – tretji dedni red,

neprivilegirani sorodniki v stranski črti – četrti dedni red.

Potomci in predniki imajo pravico do dediščine ne glede na stopnjo sorodstva s pokojnikom, sorodniki v stranski črti pa do četrtega kolena.

Na podlagi vstopne pravice lahko dedujejo samo potomci pokojnikovih otrok ter potomci pokojnikovih bratov in sester. V primeru vstopne pravice se dediščina razdeli glede na starševsko linijo (parentelo). Če je v liniji več kot ena veja, se znotraj linije opravi dodatna razdelitev, pri čemer se ustrezni deleži dediščine enakomerno razdelijo.

Preživeli zakonec deduje skupaj s katerim koli redom zakonitih dedičev v naslednjem razmerju:

1/4 zapuščine, če se preostali del prenese na potomce,

1/3 zapuščine, če se preostali del prenese na privilegirane prednike in privilegirane sorodnike v stranski črti,

1/2 zapuščine, če se preostali del prenese na privilegirane prednike ali privilegirane sorodnike v stranski črti,

3/4 zapuščine, če se preostali del prenese na neprivilegirane prednike ali neprivilegirane sorodnike v stranski črti.

Preživeli zakonec ima pravico prebivati v skupnem domu ter dedovati pohištvo in skupno gospodinjstvo opremo.

Potomci, tj. pokojnikovi otroci in njihovi neposredni potomci, izključujejo vse druge vrste dedičev in imajo pravico dedovati glede na bližino stopnje sorodstva.

Če preživeli zakonec deduje, potomci skupaj prejmejo 3/4 dediščine.

Privilegirani predniki sta pokojnikova oče in mati, ki dedujeta po enakih delih.

Privilegirani sorodniki v stranski črti so pokojnikovi bratje in sestre ter njihovi potomci do četrtega kolena.

Če preživeli zakonec deduje skupaj z obema privilegiranimi prednikoma in privilegiranimi sorodniki v stranski črti, dedičem drugega dednega reda pripadeta 2/3 dediščine; če deduje bodisi s privilegiranimi prednikoma bodisi s privilegiranimi sorodniki v stranski črti, dedičem drugega dednega reda pripada 1/2 dediščine.

Dediščina, ki pripade privilegiranim prednikom in privilegiranim sorodnikom v stranski črti, se razdeli mednje glede na število privilegiranih prednikov. Če je starš samo eden, mu pripada 1/4, privilegiranim sorodnikom v stranski črti pa 3/4 dediščine. Če sta starša dva, jima skupaj pripada 1/2, privilegiranim sorodnikom v stranski črti pa preostala 1/2 dediščine.

Dediščina, ki pripade privilegiranim sorodnikom v stranski črti, se po enakih delih razdeli mednje oziroma med parenteli, če dedujejo na podlagi vstopne pravice. Če je več sorodstev v stranski črti, se dediščina ob upoštevanju zgoraj opisanih pravil razdeli po enakih delih med materino in očetovo linijo.

Sorodniki v stranski črti, ki so s pokojnikom v sorodstvu po obeh linijah, prejmejo kumulirane deleže.

Če dedičev ni, je **zapuščina** ležeča in preide na občino ali kraj, v katerem je zapuščina v trenutku delitve.

Glej člene 970–983 in 1135–1140 civilnega zakonika.

5 Kateri organ je pristojen:

5.1 glede vprašanj dedovanja?

Za nepravdne zapuščinske postopke so pristojni notarji, za vodenje pravnih zapuščinskih postopkov pa so pristojna sodišča prve stopnje („Judecătorie“). Dedič ali katera koli druga zainteresirana oseba lahko zadevo predloži neposredno sodišču, potem ko predloži notarsko overjeno potrdilo o preveritvi zapuščinskega registra.

Glej člen 101 in naslednje zakona št. 36/1995 ter člen 193 zakonika o civilnem postopku.

5.2 za sprejem izjave o odpovedi dediščini ali njenem sprejemu?

Glej točko (b).

Dedič izrecno sprejme dediščino, ko izrecno prevzame pravni naslov/vlogo dediča. Dediščino sprejme molče, če sprejem izvede s poslom /dejanjem, ki ga lahko opravi le v vlogi dediča (člen 1108 civilnega zakonika).

Izjava o odpovedi dediščini se poda pred notarjem ali na diplomatskem ali konzularnem predstavništvu Romunije (člen 1120(2) civilnega zakonika).

Vse notarske listine, ki se nanašajo na sprejem dediščine ali odpoved dediščini, se vpišejo v nacionalni notarski register za evidenco možnosti dedovanja (Registrul național notarial de evidență a opțiunilor succesoriale – RNNEOS).

5.3 za sprejem izjave o odpovedi volilu ali njegovem sprejemu?

Glej točko (b).

5.4 za sprejem izjave o odpovedi nujnega deleža ali njegovem sprejemu?

Glej točko (b).

Po uvedbi zapuščinskega postopka se naklonitve, ki pomenijo kršitev nujnega deleža, zmanjšajo na zahtevo nujnih dedičev, naslednikov in nezavarovanih upnikov nujnih dedičev. Če je nujnih dedičev več, se zmanjšanje izvede le do nujnega deleža, ki pripada vložniku, in se opravi le njemu v prid. Posledici zmanjšanja sta neveljavnost volil ali razveljavitev daril.

Glej člene 1092–1097 civilnega zakonika.

6 Kratek opis postopka za ureditev dedovanja v nacionalnem pravu, vključno z likvidacijo zapuščine in delitvijo premoženja (to vključuje informacijo, ali postopek dedovanja začne sodišče ali drugi pristojni organ na lastno pobudo).

Notarski zapuščinski postopek se uvede na zahtevo. Zahteva se po vpisu v zapuščinski register pri notarski zbornici vpiše v zapuščinski register notarja.

Pooblaščen notar preveri krajevno pristojnost in odredi, naj se povabijo osebe, ki so upravičene do dedovanja, če obstaja oporoka, pa povabi še volilojemnika, izvršitelja oporoke, zakonitega zastopnika dediča, ki ni poslovno sposoben, nadzorni organ in predstavnika javne uprave (v primeru ležeče zapuščine). Notar ugotovi dedno sposobnost dedičev in volilojemnikov, obseg njihovih pravic in sestavo pokojnikove zapuščine.

Število dedičev in njihova dedna sposobnost in/ali pravni naslov volilojemnika se ugotovi na podlagi dokumentov o osebnem stanju, oporoke in s pomočjo prič. Premoženje se dokaže na podlagi uradnih dokumentov/drugih dokaznih sredstev, ki jih priznava zakon.

Glej člene 101–118 zakona št. 36/1995, kakor je bil ponovno objavljen.

Dedič ali druga zainteresirana oseba lahko zadevo predloži neposredno sodišču po predložitvi notarsko overjenega potrdila o preveritvi zapuščinskega registra. Sodna delitev se lahko izvede na podlagi dogovora med strankami, če pa stranke ne dosežejo dogovora, mora sodišče ugotoviti premoženje, status dediča, delež zapuščine, terjatve, dolgove in obveznosti. Izda lahko odločbo o omejitvi čezmernih naklonitev in prijavi daril. Premoženje se razdeli v naravi, tako da se oblikujejo sklopi ali da se premoženje prenese na enega dediča pod pogojem, da plača ustrezne zneske preostalom dedičem. Sodišče lahko odredi prodajo premoženja s soglasjem strank ali pa ga izvršitelj proda na javni dražbi. Sodišče odloči s sodno odločbo ter razdeli zneske, ki jih je eden od dedičev deponiral za druge dediče, in zneske od prodaje.

Glej člen 108 zakona št. 36/1995 in člen 193(3) zakonika o civilnem postopku.

Notar lahko s soglasjem vseh dedičev izvede **likvidacijo obveznosti iz zapuščine** ter izterjavo terjatev, plačilo dolgov in obveznosti, prodajo (ne)premičnega premoženja, izvršitev posebnih volil.

Notar v obvezni predhodni fazi izda **potrdilo o likvidaciji zapuščine**, v katerem so navedeni zapuščina (terjatve in obveznosti), dediči in njihovi ustrezni deleži ter soglasje dedičev glede načinov likvidacije obveznosti, ime likvidacijskega upravitelja in rok za dokončanje.

Likvidacijski upravitelj izterja terjatve iz zapuščine, plača dolgove in proda premoženje. Pooblaščenemu notarju predloži poročilo, v katerem so navedeni opravljeni postopki za izterjavo terjatev in način poravnave dolgov. Po koncu notar izda **potrdilo o dedovanju**, za zapuščino pa se določi čista vrednost izkupička likvidacije.

Glej člene 119–132 zakona št. 36/1995 in člen 1114 civilnega zakonika.

Delitev zapuščine med dediče se opravi, ko je po likvidaciji izdano potrdilo o dedovanju. Delitev zapuščine je lahko prostovoljna. Obveznost prijave daril velja za preživelega zakonca in pokojnikove potomce, ki so upravičeni do zakonitega dedovanja, da se v zapuščino vrne podarjeno premoženje, ki ni izvzeto iz obveznosti prijave.

Plačilo obveznosti. Izjeme glede zakonske delitve obveznosti iz zapuščine

Univerzalni dediči in dediči na podlagi univerzalnega pravnega nasledstva morajo prispevati k plačilu dolgov in obveznosti iz zapuščine sorazmerno s svojim deležem.

Osebnih upnikov dedičev in katera koli zainteresirana oseba lahko zahtevajo delitev zapuščine ali uveljavljajo pravico, da so navzoči pri prostovoljni delitvi ali da posežejo v delitev. Zahtevki upnikov se vpišejo v nacionalni notarski register za evidenco upnikov fizičnih oseb in evidenco ugovorov zoper izvedbo delitve zapuščine (Registrul național notarial de evidență a creditorilor persoanelor fizice și a opzițiilor la efectuarea partajului succesoral – RNNEC).

Univerzalni dedič/dedič na podlagi univerzalnega pravnega nasledstva, ki je preplačal del skupnega dolga, ima pravico zahtevati nadomestilo od drugih dedičev, vendar le za tisti del skupnega dolga, ki ustreza vsakemu od dedičev, tudi če je ta del prešel med pravice upnikov.

Delitev premoženja prednikov

Predniki lahko svoje premoženje razdelijo med potomce z darilom ali oporoko. Če ni zajeto vse premoženje iz zapuščine, se preostalo premoženje razdeli na podlagi zakona.

Glej člene 669–686 in 1143–1163 civilnega zakonika.

7 Kako in kdaj postane posameznik dedič ali volilojemnik?

Oseba lahko deduje, če *obstaja* v trenutku uvedbe zapuščinskega postopka in/ali je sposobna prejeti naklonitve, ima pravico do dedovanja, ni dedno nevredna in ni razdedinjena.

Oseba, ki je pozvana k sprejemu dediščine, lahko dediščino sprejme ali se ji odpove. Volilojemnik, ki je zakoniti dedič, lahko uresniči katero koli od teh vlog. Tudi če nujni delež ni bil kršen, je pa iz oporoke razvidno, da je pokojnik želel zmanjšati delež zakonitemu dediču, lahko slednji nastopa le kot volilojemnik.

Glej člene 957–963, 987, 989, 993, 1074–1076, 1100 in 1102 civilnega zakonika.

8 So dediči odgovorni za dolgove pokojnika, in če je tako, pod katerimi pogoji?

Da, glej točko 6.

9 Kateri dokumenti in/ali informacije so običajno potrebni za vpis nepremičnine?

Vlogi za vpis v zemljiško knjigo se priloži izviren/notarsko overjena kopija dokumenta, v primeru sodne odločbe pa overjena kopija z označbo „pravnomočno“. Vpis se konča z dokazilom o vpisu, ki ga izda zemljiškoknjžni uradnik, če dokument izpolnjuje več formalnih zahtev: navedba stranke in nepremičnine; notarsko overjen prevod (v primeru javne notarske listine mora to izdati romunski notar); obstoj izpisov iz zemljiške knjige, plačilo takse itd. Prvi vpis nepremičnine v integrirani informacijski sistem pri katastru in zemljiški knjigi se lahko opravi tudi na podlagi potrdila o dedovanju in katastrske dokumentacije.

9.1 Je imenovanje upravitelja obvezno ali obvezno na zahtevo? Kaj je treba storiti, če je obvezno ali obvezno na zahtevo?

Prostovoljno imenovanje

Oporočitelj lahko imenuje eno ali več oseb in jih pooblasti za izvršitev oporoke. Izvršitelj oporoke upravlja zapuščino do dve leti po uvedbi zapuščinskega postopka. To obdobje se lahko s sodno odločbo podaljša.

Obvezno imenovanje

Če dolžnik umre, preden je pooblastil izvršitelja, prisilne izvršbe ni mogoče uvesti, če pa umre po uvedbi prisilne izvršbe, izvršbe ni mogoče nadaljevati, dokler dediščina ni sprejeta ali dokler ni imenovan skrbnik zapuščine/posebni skrbnik zapuščine. Če upnik ali izvršitelj izve, da je dolžnik umrl, mora upnik zahtevati, naj pristojna notarska zbornica za kraj pokojnikovega zadnjega prebivališča to vpiše v poseben register za uvedbo prisilne izvršbe in izda potrdilo. V potrdilu je treba navesti, ali je zapuščina razdeljena, in če je, navesti seznam dedičev ter ali je bil do sprejema dediščine imenovan skrbnik.

Če obstaja nevarnost prodaje, izgube, zamenjave/uničenja premoženja, notar zapečati premoženje in ga preda skrbniku.

Dokler dediščina ni sprejeta ali če dedič ni znan, lahko notar imenuje posebnega skrbnika zapuščine, da ta zavaruje pravice potencialnega dediča.

Glej člen 686 zakonika o civilnem postopku ter člen 1117(3), člen 1136 in člene 1077–1085 civilnega zakonika.

9.2 Kdo lahko izvrši pokojnikovo razpolaganje za primer smrti in/ali upravlja s premoženjem?

Izvršitelj oporoke, likvidacijski upravitelj, zakoniti dedič/oporočni dedič, imenovani skrbnik (glej točko (a)).

Likvidacijskega upravitelja, ki izvaja pooblastila pod nadzorom notarja, lahko imenuje pokojnik, dediči ali sodišče.

Glej člen 124 zakona št. 36/1995 ter člen 1117(3) in člen 1136 civilnega zakonika.

9.3 Katera pooblastila ima upravitelj?

Glej točko (a).

Izvršitelj oporoke zapečati zapuščino, opravi popis, zaprosi sodišče za odobritev prodaje premoženja, plača dolgove iz zapuščine in izterja terjatve iz zapuščine.

Glej člene 1077–1085 civilnega zakonika in člene 101–132 zakona št. 36/1995.

10 Kateri dokumenti, ki dokazujejo status in pravice upravičencev, se običajno izdajajo po nacionalnem pravu med postopkom dedovanja ali ob koncu postopka? Ali imajo dokazno moč?

Notar sestavi utemeljene **sklepe**, po razdelitvi zapuščine pa izda končni sklep, na podlagi katerega se izda potrdilo o dedovanju/volilu.

Potrdilo o dedovanju vključuje način določitve obsega pravic ter je dokaz dedne sposobnosti in premoženjske pravice. Notar lahko izda **potrdilo o statusu dediča**, v katerem navede število dedičev in njihovo dedno sposobnost ter obseg pravic, ne pa tudi zapuščine.

Če dedičev ni, se šteje, da je zapuščina ležeča, zato se izda **potrdilo o ležeči zapuščini**.

Notar lahko nadaljuje postopek, da bi notarski sklep dopolnil s izpuščenim premoženjem, in izda **dodatek k potrdilu o dedovanju**.

Kdor meni, da je utrpel škodo, lahko pri sodišču vloži zahtevek za razveljavitev potrdila in ugotovitev svojih pravic. **V primeru razveljavitve notar na podlagi pravnomočne odločbe sodišča izda novo potrdilo o dedovanju.**

Na podlagi zahtevka za dedovanje lahko univerzalni dedič/dedič na podlagi univerzalnega pravnega nasledstva kadar koli pridobi potrdilo o svoji dedni sposobnosti v postopku zoper osebo, ki ima v posesti premoženje iz zapuščine brez premoženjskih pravic.

Med pravnim zapuščinskim postopkom sodišče izda sklepe in odločbe. Odločba o delitvi ima konstitutivni učinek in je izvršljiva, ko postane pravnomočna.

Glej člene 1130–1134 in 1635–1639 civilnega zakonika ter člene 111–118 in naslednje zakona št. 36/1995.

Zadnja posodobitev: 13/10/2015

Strani in jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.